

FONS EDITORIAL SELECTA. COL·LECCIÓ CRUZET-BORRÀS 1946-1962

CARACTERÍSTIQUES

ACCÉS: En procés de catalogació, consulteu la seva disponibilitat a info@fundaciojoseppla.cat.

ABAST: 1946-1962¹

PROCEDÈNCIA: Cessió en comodat dels descendents de l'editor Josep M. Cruzet.

DATA PROCEDÈNCIA: 2022

Autor desconegut. Josep Pla i Josep M. Cruzet. Pals, 1957
Fundació Josep Pla, Fons Ed. Selecta Col·lecció Cruzet-Borràs

CONTINGUT I ANTECEDENTS

Entre 1946 i 1962, l'escriptor Josep Pla va mantenir una relació molt important amb l'editorial Selecta i el seu editor, Josep M. Cruzet, amb la qual a partir de 1949 va començar la publicació d'un nombre considerable d'obres, moltes inèdites fins llavors.

Els originals manuscrits d'aquestes obres es trobaven en mans dels descendents de l'editor Josep M. Cruzet. Durant el 2022, s'ha pogut gestionar la cessió en comodat dels materials a la Fundació Josep Pla, amb l'objectiu que la comunitat de lectors i, especialment, estudiosos i investigadors, puguin accedir al seu contingut i aprofundir així en el coneixement de l'obra de Pla i, més concretament, en els seus processos d'escriptura.

Els materials del fons Editorial Selecta. Col·lecció Borràs-Boix corresponen a un període de plenitud creativa de l'escriptor, i de compromís total amb la cultura catalana, escrits en el marc del seu projecte de salvar el seu món de l'oblit, preservant-ne la memòria a través d'una literatura intel·ligible i a l'abast de qualsevol públic.

¹ Al fons consta documentació administrativa posterior de poca rellevància, relativa a l'edició de la correspondència entre Josep Pla i Josep M. Cruzet (2003), així com acords de cessió de materials per a exposicions, tal com es detalla a l'apartat 10 de la descripció del contingut.

INVENTARI DEL CONTINGUT

A continuació es detalla un inventari dels materials del fons. Actualment, aquest fons està en procés de catalogació i descripció. Per aquest motiu, la informació que s'indica sobre la correspondència dels materials d'(1) amb els volums publicats és aproximada, pendent de la col·lecció exhaustiva dels materials del fons amb els volums publicats.

El Fons Editorial Selecta. Col·lecció Cruzet-Borràs està format pels continguts següents:

1. Manuscrits-Mecanoscrits-Galerades

	Topogràfic	Títol	Títol del volum publicat	Format	Correspondència amb el volum publicat
Col. Biblioteca Selecta					
1	FES_001	<i>Coses vistes (1920-1925)</i>	<i>Coses vistes (Primera sèrie) (1949)</i>	Mecanoscrit amb correccions i fragments puntuals manuscrits.	Complet.
2	FES_007	<i>Bodegó amb peixos</i>	<i>Bodegó amb peixos (Segona sèrie de Coses vistes) (1950)</i>	Manuscrit. Conté fragments impresos.	Complet.
3	FES_007b	<i>Bodegó amb peixos</i>	<i>Bodegó amb peixos (Segona sèrie de Coses vistes) (1950)</i>	Mecanoscrit. Consten dues còpies, una de les quals conté correccions.	Complet.
4	FES_008	<i>L'illa dels castanyers</i>	<i>L'illa dels castanyers (Tercera sèrie de Coses vistes) (1951)</i>	Manuscrit. Conté fragments impresos.	Complet.
5	FES_008b	<i>L'illa dels castanyers</i>	<i>L'illa dels castanyers (Tercera sèrie de Coses vistes) (1951)</i>	Mecanoscrit.	Complet.
6	FES_009	<i>Pa i raïm</i>	<i>Pa i raïm (Quarta sèrie de Coses vistes) (1951)</i>	Manuscrit. Conté fragments impresos.	Complet.

7	FES_005	<i>Un senyor de Barcelona</i>	<i>Un senyor de Barcelona</i> (1951)	Manuscrit.	Complet.
8	FES_011	<i>El vent de garbí</i>	<i>El vent de garbí</i> (Cinquena sèrie de Coses vistes) (1952)	Manuscrit. Conté fragments impresos i retalls puntuals mecanoscrits.	Complet.
9	FES_006	<i>Els pagesos</i>	<i>Els pagesos</i> (1952)	Manuscrit, amb fragments puntuals mecanoscrits.	Incomplet. Manca una pàgina.
10	FES_012	<i>Girona</i>	<i>Girona</i> (Un llibre de records) (1952)	Manuscrit i Mecanoscrit.	Complet.
11	FES_013	<i>Llagosta i pollastre</i>	<i>Llagosta i pollastre. Sobre la cuina catalana</i> (Sisena sèrie de Coses vistes) (1952)	Manuscrit. Conté fragments impresos i dos textos mecanoscrits.	Complet.
12	FES_014	<i>Les hores</i>	<i>Les hores</i> (El pas de l'any) (1953)	Manuscrit. Conté fragments impresos.	Complet. Conté fragment adicional publicat a <i>El meu país</i> (1958)
13	FES_015	<i>Nocturn de primavera</i>	<i>Nocturn de primavera</i> (1953)	Manuscrit.	Complet.
14	FES_002	<i>Vida de Manolo</i>	<i>Vida de Manolo</i> (1953)	Manuscrit. Conté fragments impresos.	Complet.
15	FES_016	<i>Els anys</i>	<i>Els anys</i> (El pas de la vida) (1953)	Manuscrit.	Complet.
16	FES_017	<i>Contraban</i>	<i>Contraban</i> (Setena sèrie de Coses vistes) (1953)	Manuscrit. Conté fragments impresos.	Complet.
17	FES_017b	<i>Contraban</i>	<i>Contraban</i> (Setena sèrie de Coses vistes) (1953)	Mecanoscrit amb fragment puntual manuscrit.	Incomplet. Manca un capítol.
18	FES_018	<i>L'Empordanet</i>	<i>L'Empordanet</i> (Primer volum de Viatge a Catalunya) (1954)	Manuscrit. Conté fragments impresos.	Complet.
19	FES_019	<i>Cartes d'Itàlia</i>	<i>Cartes d'Itàlia</i> (Segona sèrie de Cartes de lluny) (1955)	Manuscrit. Conté fragments impresos.	Complet.

20	FES_020	<i>Els moments</i>	<i>Els moments (El pas de les hores)</i> (1955)	Manuscrit, amb fragments puntuals impresos.	Complet. Conté fragments puntuals addicionals.
21	FES_021	<i>Week-end a New-York</i>	<i>Week-end (d'estiu) a New-York (Tercera sèrie de Cartes de lluny)</i> (1955)	Manuscrit.	Complet.
22	FES_004	<i>Santiago Rusiñol i el seu temps</i>	<i>Santiago Rusiñol i el seu temps</i> (1955)	Manuscrit.	Complet.
23	FES_022	<i>De l'Empordanet a Barcelona</i>	<i>L'Empordanet (Segon volum de Viatge a Catalunya)</i> (1954)	Manuscrit. Conté fragments impresos.	Complet.
Obres Completes					
24	FES_OC_001	<i>Coses vistes (Primers escrits)</i>	<i>Primers escrits (Coses vistes)</i> (1956)	Imprès. El capítol 'Alta cultura' apareix en versió manuscrita i mecanoscrita.	Complet.
25	FES_OC_001b	'Un mort a Barcelona'	Capítol de <i>Primers escrits (Coses vistes)</i> (1956)	Manuscrit.	Complet.
26	FES_OC_002	<i>Aigua salada</i>	<i>Aigua salada (Bodegó amb peixos)</i> (1956)	Imprès, amb un paràgraf manuscrit al 'Prefaci'.	Complet.
27	FES_OC_003	<i>Mar de Mestral</i>	<i>Mar de Mestral</i> (1956)	Imprès, amb fragment manuscrit al 'Prefaci'.	Incomplet. Manca 'Anàlisi d'un naufragi'
28	FES_OC_003b	'Anàlisi d'un naufragi'	Capítol de <i>Mar de Mestral</i> (1956)	Manuscrit.	Complet.
29	FES_OC_007	<i>Madrid</i>	<i>Madrid, 1921 (un dietari)</i> 1957	Manuscrit. Conté fragments impresos.	Complet.
30	FES_OC_008	<i>Les illes</i>	<i>Les illes</i> (1957)	Manuscrit. Conté fragments impresos.	Complet.

31	FES_OC_009	<i>Cases de dispeses</i>	<i>Cases de dispeses</i> (1957)	Manuscrit amb fragments impresos. Dos capítols tenen dues versions: manuscrita i mecanoscrita.	Complet.
32	FES_OC_010	<i>La vida amarga</i>	<i>La vida amarga (històries i fantasies)</i> (1957)	Imprès, amb fragments puntuals manuscrits.	Complet.
33	FES_OC_011	<i>Homenots I</i>	<i>Homenots (Primera sèrie)</i> (1958)	Manuscrit. Conté fragments impresos.	Complet.
34	FES_OC_012	<i>El meu país</i>	<i>El meu país</i> (1958)	Imprès, amb fragments puntuals manuscrits.	Complet.
35	FES_OC_013	<i>Homenots II</i>	<i>Homenots (Segona sèrie)</i> (1958)	Manuscrit. Conté fragments impresos.	Incomplet. No consta el 'Prefaci'
36	FES_OC_016	<i>Homenots III</i>	<i>Homenots (Tercera sèrie)</i> (1959)	Manuscrit.	Complet.

2. Altres materials

- Cartes de Josep M. Cruzet a Josep Pla
Correspondència de Josep Pla a Josep M. Cruzet. Aquesta correspondència, juntament amb les cartes de Cruzet a l'escriptor, va ser publicada al volum editat per M. Josepa Gallofré: Josep Pla-Josep M. Cruzet. *Amb les pedres disperses. Cartes 1946-1962*. Barcelona: Destino, 2003.
- Fotografies
Fotografies diverses de trobades entre J. Pla i J. M. Cruzet, i d'actes i sessions celebrats a la llibreria Catalònia i a l'editorial Selecta.
- Correspondència diversa i material de censura
Autoritzacions de diferents llibres i correspondència entre Pla i Julián Gómez (representant a Madrid de l'editorial) sobre la tramitació de permisos a censura.
- Documents editorials impresos relatius a Pla
- Documentació diversa

Reculls de premsa, certificacions del registre de la propietat intel·lectual, documentació administrativa posterior a la mort de J. Pla.

LA RELACIÓ DE JOSEP PLA AMB L'EDITORIAL SELECTA DE JOSEP M. CRUZET

Entre 1946 i 1962, l'escriptor Josep Pla va mantenir una relació molt important amb l'editorial Selecta i el seu editor, Josep M. Cruzet, amb la qual a partir de 1949 va començar la publicació d'un nombre considerable d'obres, moltes inèdites fins llavors.

Passada l'etapa més ferotge de repressió franquista durant la primera postguerra, i després del final de la Segona Guerra Mundial, a la segona meitat de la dècada dels quaranta del segle passat la cultura catalana va entrar en un moment especialment delicat i complex. Amb l'objectiu de mantenir-se al poder i esvaïr les eventuais intencions dels aliats d'una intervenció a Espanya per derrocar el règim franquista, a banda d'altres mesures, Franco va decidir aixecar de forma molt tènue la prohibició de publicar llibres en català, òbviament sempre amb la prèvia autorització de la censura.

En aquell context, a finals dels anys quaranta, i especialment durant els anys cinquanta, Josep Pla i Josep M. Cruzet, editor de l'editorial Selecta, es van llançar a la publicació massiva d'obres amb la intenció de contribuir a la recuperació de la presència pública de la literatura catalana i del públic lector. Com a resultat, Josep Pla va publicar un total de vint-i-dos títols a la col·lecció Biblioteca Selecta, que a partir de 1956 es van enllaçar amb els vint-i-nou títols de les seves primeres Obres Completes. En aquestes darreres, alguns volums coincidirien amb els anteriors ja publicats a l'editorial, mentre que altres, en un procés incessant de reelaboració i reescriptura de la seva obra, van ser reelaborats a partir de materials ja publicats.

A mesura que passaven els anys, i com testimonia la seva correspondència, la relació entre Pla i Cruzet es va anar consolidant fins a esdevenir una total complicitat i comunió d'interessos, així com una sincera amistat. En el projecte comú de recuperar la presència pública de la literatura catalana, durant els anys cinquanta Pla no només es va convertir en l'autor emblemàtic de l'editorial, sinó en home de confiança i orientador de l'editor. D'aquesta manera, la relació va contribuir decisivament, malgrat tots els condicionants imposats per la dictadura franquista, a posar els fonaments de la recuperació d'una incipient normalitat cultural a Catalunya, que cristal·litzaria en les dècades següents.

En el moment de plenitud del projecte d'Obres Completes de Pla, el projecte de l'editorial Selecta va quedar estroncat pel traspàs de Josep M. Cruzet. De forma sobtada, acabava així una relació estreta i còmplice, que no va poder seguir donant els seus fruits a la literatura i a la cultura catalana. Pocs anys més tard, Josep Pla emprendria un nou projecte d'Obra Completa, ara ja amb l'editorial Destino de Josep Vergés.